

alakulását: 1980-ban 4,8 millió fácánt kellett „felhasználni” ahhoz, hogy 800.000 db-ot betakaríthassunk, a nagyfokú ismert vagy ismeretlen veszteségek következtében. Nyilvánvaló, hogy ez a veszteség ma, többek között, társadalmi munkával van ellensúlyozva.

3. A vadgazdálkodás nyeresége népgazdasági szinten kedvező, megoszlása viszont aránytalan. Csak kisebb része jut a termelőkhez és viszonylag sok a kereskedelemhez.
4. A vadgazdálkodási ágazatban dolgozó szakemberek képzettségi szintje alacsony. Tovább nehezíti a helyzetet, hogy a vadásztársaságoknál szervezeti adottságaiknál fogva szakmai kérdésekben nem a szakemberek, hanem a vadászatért rajongó sportvadász-vezetőségek döntenek. Természetesen az esetek jelentős részében műkedvelő, jó szándékú, de kevésbé hozzáértő emberekről van szó.

Mit lehet tenni?

Növelni kell a hatósági felügyelet szerepét, az állománybecslés és a hasznosítás tekintetében. Tovább kell folytatni az élőhelykutatói programot azzal az igénnyel, hogy egzakt számokon alapuló vadeltartó képesség birtokába kerüljünk. Ki kell dolgozni azt az eljárást, amelynek az alapján a részletes erdőleírás egyben a vadeltartó értéket is tartalmazná, így az erdőgazdasági üzemtervek a vadgazdálkodási üzemtervek alapjait is képezhetnék.

A vad termelésében, forgalmazásában és főként hasznának igazságosabb elosztásában a minisztériumoknak jobban kell álláspontjukat érvényesíteni. Félő, hogy a felvásárlás és az értékesítés monopolhelyzete, a termelők e tekintetbeli kiszolgáltatottsága, később a termelés visszaesését eredményezhetik.

DR. SZEPESI LÁSZLÓ:

Az ezredforduló várható erdőgazdasági géprendszerei

Az elkövetkező időszak, így az ezredforduló várható géprendszerei mind nemzetközi, mind hazai viszonylatban már elég határozott formában kirajzolódtak. Ha olykor elemeiben, de kisebb-nagyobb arányban, már nálunk is fellelhetők azok a műszaki megoldások, amelyek a termelékenység szükseges növelését, s a termelés ipari szintre való emelésének lehetőségeit biztosítják.

Az elkövetkező időszakban fontos feladatnak számít a gépesítettség növelése, s a gépesítés szintjében ma még fellelhető nagy különbségek enyhítése. Ennek érdekében országosan is, helyileg is tisztázni, egységesíteni kell a koncepciókat, technológiákat, az alkalmazandó géprendszereket, s bizonyos vonatkozásban a típusokat is. Fontos, hogy az erdőgazdasági termelés teljes folyamata olyan technológiák rendszeréből álljon, amelyek egyaránt megfelelnek a műszaki, biológiai, ökonómiai, ergonómiai és környezetvédelmi követelményeknek.

Nagyobb teret kell engedni a racionalitásnak. Az alkalmazandó technika elemeit úgy kell egymás mellé illeszteni, hogy lehetőség szerint biztosított legyen a folyamatgépesítés, az energia- és anyagtakarékosság, s a technológiai fegyelem. Lehetőleg ki kell küszöbölni a mechanizációval járó káros mellékhatásokat is.

Mivel a munkafegyelem, a munkaintenzitás, a minőség és szervezettség szoros összefüggésben van a dolgozók szakképzettségével, műveltségével, ér-

dekelttségével, a jövő egyik nagy feladata: az emberi tényezők eddiginél fokozottabb figyelembevétele. Ennek számos vonatkozásában gondokkal küszködünk. Egyrészt nem folyamatos, hanem többszörösen is hiányos az az ún. „innovációs lánc”, amelynek feladata lenne az egyébként helyes koncepciókat a munkahelyig lebontani, s érvényesülésüket lehetővé tenni. Az iparosodó erdőgazdálkodás pedig sok tekintetben az eddiginél más szervezeti elemeket, a tevékenységi körök más szellemű és tartalmú láncolatát igényelné. Hibák vannak a szakképzettséggel is. Ma sokszor nosztalgiával emlegetik a hatvanas éveket, amikor az erdőgazdasági munkások legkiválóbbjai kaptak elsőnek gépet. Jelenleg a gépesítettség mennyiségi növelésének éppen a szükséges szakképzettség hiánya, vagy elégtelensége állít akadályt. Ez a helyzet a gépek bonyolultságának fokozásával egyre romlik. Mindenképpen meg kellene oldani a hatékonyabb kiképzést és a rendszeres továbbképzést, a szakismeret szinten tartását, bővítését. Ehhez kapcsolódna olyan érdekeltségi viszonyok megteremtése, amelyek mérnököt, technikust, munkást egyaránt ösztönöznének a technika jobb és szakszerűbb kihasználására, az optimális munkahelyi körülmények megteremtésére, s mind az anyagi javakkal, mind a szellemi energiával való, olykor mértéktelen pazarlás enyhítésére, csökkentésére. Ez fokozhatná az igényességet a munkakörülmények kulturáltságával kapcsolatban is.

A gépesítés fejlesztési iránya tehát az eddig nem gépesített munkák arányának, volumenének növelése, a fizikai igénybevétel csökkentése mellett olyan technika alkalmazása, amely egyre jobban elégíti ki a különböző oldalról felmerülő követelményeket. Így az erdőtelepítésben, -felújításban cél lehet a tuskózás nélküli technológiai megoldások terjesztése.

Az erdőművelési munkák közül a kiemelés, az ültetés, s az iskolázás jöhet mindenekelőtt szóba. A fakitermelésben elsőrendű fontosságú a fizikai igénybevétel csökkentése, így a közelítésben az ún. „csoker nélküli” megoldások alkalmazása, a kérgező-, hasogató-, aprító- és egyéb gépek felszerelése a rá- és elhordást mechanizáló szerkezetekkel, s általában az anyagmozgatási munkák hatékonyabb gépesítése.

A fakitermelésben sajátos szerepet kaphatnak a nagyságrendileg is megkülönböztethető, több célú fakitermelő gépek és aprítógépek. A tapasztalatok azt bizonyítják, hogy az így létrehozott „sok milliós” munkahelyek bázisán módosítható lenne a termelés-szervezet, s az ún. „nagytechnika” minőségileg változtatja meg a munkaköröket, a munkaszervezést és az üzemeltetés feltételeit. Itt már nem számíthat különlegességnek az elektronika, s az emberi gondolkodást, döntést olykor magasabb fokon helyettesítő mikroprocesszorok, s a robotok megjelenése sem. Erre azonban csak adott helyeken, s előfeltételek mellett lesz a jövőben is lehetőség.

A gépesítés fejlesztése a távlati célok és koncepciók mellett nem képzelhető el az olykor „prózainak tűnő” gondok nélkül. Ez magába foglalja a szükséges „napra kész” információk rendelkezésre bocsátását, ezek ismeretét, a gépbeszerzéssel, a forgalmazással kapcsolatos jelenlegi problémák csökkentését.

Végezetül, de nem utolsósorban kell szólni a gépesítés fejlesztésének alapvető eleméről: a tudati tényezők javításáról. Az iparszerűség fokozása más szemléletet kíván a termelésben részt vevő valamennyi szakembertől, több alkotókészséget, rugalmasságot, felelősségérzetet, s olyan szabályozókat, amelyek ezek kibontakoztatását elősegítik.